

DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2021.60.93-104>

УДК 72.03(100)"18/20"

Тютіна Любов Веніамінівна

*аспірантка кафедри теорії,
історії архітектури та синтезу мистецтв,
Національна академія образотворчого мистецтва
та архітектури.
tlubov93@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0002-8485-1878>*

ПРОТИРІЧЧЯ МІЖ СУЧАСНИМ ТА КОНСЕРВАТИВНИМ НАПРЯМОМ АРХІТЕКТУРИ

Анотація: в ХХ столітті з'явилась нова архітектура, яка була проявлена в різних сучасних стильових напрямках: модернізм, конструктивізм, регіоналізм, структуралізм, функціоналізм, бруталізм, постмодерн, хай-тек, деконструктивізм та інше.

Проте паралельно з цим хвилеподібно відбувались процеси повернення до пластичної мови архітектури минулого. Існує декілька причин таких явищ.

По-перше – ідеологічні переконання, втручання політичних сил в архітектуру. Держави з тоталітарним режимом на початку ХХ століття (Німеччина, Італія, СРСР) диктували свої умови правильного життя, відкидаючи авангард та модерністичні течії. По-друге, існує певне філософське, інтелектуальне відношення до рефлексій з архітектурою минулого. Походження такого явища йде від США, де модернізм від початку ХХ століття до 60-х років розвивався, не припиняючись. Це призвело до певної емоційної втоми і нудьги. Тому, як наслідок, з'явився стиль постмодернізм, де елементи історизму переосмислювались і впроваджувались в сучасну архітектуру. Третьою причиною повернення вектору розвитку архітектури назад у минуле є нерозуміння тенденцій та можливостей сучасної архітектури. В Україні зводяться будівлі із залізобетону, з вільним навісним фасадом, але пластична мова архітектури виражена в еkleктичному змішуванні різних історичних стилів. Таке викривлення суті сучасної архітектури може пояснюватися невмінням сучасних архітекторів рухатися в ногу з часом. Четверту причину прагнення до повернення в стилістику історизму диктує саме історичне середовище старих міст, яке, за думкою частково як суспільства так і зодчих має бути витримано в своєму контексті навіть, якщо там з'являються новобудови або проводяться реновації. Проте, концентруючись все ж на розвитку сучасної архітектури, варто зважати на новітні тенденції архітектури, завдання та вимоги сьогодення, формування естетичного середовища,

правдивого вираження споруд сучасності, а не на декорування історизмом та формування бутафорій.

Ключові слова: пластична мова архітектури; модернізм; сучасна архітектура; реновація; навісний фасад; еклектика; історизм.

Постановка проблеми. Досягнення XX та XXI століття розширили різноманіття вираження пластичної мови сучасної архітектури. Проте відмічені періодичні хвилі повернення до консервативного спрямування архітектури, декорування елементами історичної архітектури. Потреба такого явища не є достатньо досліджена і потребує роз'яснень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед досліджень щодо сучасної архітектури відмічено Вальтера Гропіуса «Межі сучасної архітектури», Чобана С. «30:70. Архітектура як баланс сил»; Серед публікацій: Стасюк Л., Maneval V. та стаття Шипіциної О.А., Лужецької Е.М. «Регіональна специфіка історизму в архітектурі: теоретичні основи дослідження».

Указано документ Міжнародна хартія з охорони та реставрації архітектурно-містобудівної спадщини у питанні доцільності реновацій будівель в сучасному напрямі розвитку архітектури і в жодному випадку не копіювання під те, що було.

Питаннями наслідково-причинних зв'язків в поверненні консервативної архітектури в XX- XXI ст. з точки зору ідеологічних переконань займались: Чобан С. «30:70. Архітектура як баланс сил», Іконніков, А. В. «Історизм в архітектурі», Герман А. «Ідея занепаду в Західній історії»; з точки зору філософсько-інтелектуального визначення були охоплені літературні джерела: Дженкса «Мова архітектури посмодернізму», Олійник О.П. «Теорії та концепції дизайну».

В дослідженнях статті використано також електронні ресурси.

Метою публікації є дослідити та внести прояснення щодо схильності повернення консервативних стилів історизму за існування сучасної архітектури XX-XXI століття.

Основна частина: Від кінця XIX ст. з'явилась нова архітектура, яка протягом наступного століття була проявлена в різних сучасних стильових напрямках: модернізм, конструктивізм, регіоналізм, структуралізм, функціоналізм, бруталізм, постмодерн, хай-тек, деконструктивізм та інш.

Проте паралельно з цим як в XX столітті, так і в сьогоденні відбуваються етапи повернення до стилів минулого, архітектура якого базується на пластичній мові Античності, епохи Відродження, класицизму. Існує певна проблема в формуванні еклектичних бутафорій. Шипіцина О. А та Лужецька О. М. стверджують, що для світової архітектури з епохи

Відродження була характерна зміна періодів новаторства періодами звернення до історії [17]. Існує декілька причин такого явища.

По-перше, це можуть бути **ідеологічні переконання**, втручання політичних сил в архітектуру. Відтак, авангардні школи ХХ с. в Німеччині та Росії, що переосмислили підхід до формування простору, архітектури, не відповідали ідеям тоталітарної влади. В Німеччині до влади прийшов Гітлер. Імпресіонізм, дадаїзм, кубізм, фовізм, сюрреалізм, експресіонізм, школа Баухаус – все це було названо «дегенеративним мистецтвом» [2]. А. Гітлер про авангард в «Майн Кампф» пише: «Надати «свободу» такому «мистецтву» означає грати долею народу. Той день, коли подібне мистецтво отримало б широке визнання, став би роковим днем для всього людства. Цього дня можна було б сказати, що замість прогресу розумового розвитку людства розпочався його регрес. Всі страшні наслідки такого «розвитку» важко собі навіть уявити.» [6].

А в СРСР в 1932 році авангард був знищений директивою ЦК ВКП(б) «Про перебудову літературно-художньої організації», орієнтуючої архітектуру на стилі історизму [1]. Країни з тоталітарною формою правління (Італія в 30-40 х рр., Німеччина в 30-40 хх роках, СРСР до 50-х рр.) диктували процес повернення в архітекутуру до форм та декорацій історизму, а особливо до форм Античності, надаючи цим ідкреслення могутності своєї влади. се, що не підпадало під ідеологію, мало бути знищено.

Італійський тоталітарний стиль, за відомостями Чобана С. та Седова В., – це абстрагована неокласика, в якій ритм вже механічний, але сама ідея ордерної колони, а також ідея підпорядкування частин все ще впізнавались в кожному будинку [16].

По-друге, існує певне **філософське, інтелектуальне відношення** до загравань з архітекурурою минулого. На межі 60-х років течії модернізму приходять до певного вигорання, відчуття нудьги. Наочно це проявилось в США. На відміну від Європи і тим паче СРСР, архітектура Америки не знала політично-мотивованих періодів відходу від модернізму. У зв'язку з цим до кінця 1950-х рр. тут склалася певна естетична втома від архітекурури. Найпершою реакцією на цю втому стало проектування і будівництво представницького класичного ансамблю культурного центру на пл. Лінкольна в Нью-Йорку (1962 – 1982). Ансамбль скомпонований по классицистичним канонам суворой симетрії. [11]

Під впливом процесів такої емоційної втоми від модернізму формується течія постмодернізму. У 1977 р в роботі «Мова архітекурури постмодернізму»

Ч. Дженкс визначає постмодернізм як «подвійне кодування», тобто «з'єднання сучасної техніки з чимось ще (зазвичай з історичною традицією),

щоб створити архітектуру, яка підтримує комунікацію з публікою» [9]. Дженкс виділяє історизм, ретроспективізм і неовернакуляр як напряму в рамках постмодерністського руху [8]. В контексті постмодерністського історизму дослідники розглядають «цитату» не як запозичення певного фрагмента, а як якийсь загальний код, символ певної епохи. В основі постмодерністських «алюзій» - перетворення історичних форм, які сприймаються як знакові системи [9].

Також Олійник О.П. в книзі «Теорії та концепції дизайну» підводить до висновку, що причинами кризи раціоналізму в кінці 50-х рр. стали властиві його представникам певний догматизм архітектурного мислення і соціал-реформістський реформізм. Посмодернізм, що виникає як реакція архітекторів на обридлий ще в 70-ті модернізм (на території СРСР носив назву конструктивізм або мінімалізм), який не залишав місця кольорам, орнаменту, декору, історизму і тим більше гумору. Цей стиль, заперечуючи сучасний функціоналізм, об'єднав різні концепції численних тодішніх експериментаторів. Постулат «форма слідує функції» був зруйнований. Посмодернізм практикує еkleктичне звернення до традиційних художніх форм [13].

Учень Міс ванн дер Роя Філіп Джонсон, який був прихильником модернізму, в кінці 50-х рр. відвертається від нього, коментуючи це так: «Міс заснував своє мистецтво на трьох речах: економія, наука, технологія. Звичайно, він мав рацію. Але якраз від цього мені нудно. Нам всім нудно. [14, с. 232], [3]

Для нього модерністичні течії перетворились в збиткову архітектуру, пригнічену монотонністю. Тому з цих років Філіп Джоносон відкидає принципи модернізму і поринає в декоративізм, аллюзіонізм та контекстуалізм постмодернізму.

Крім архітекторів, які працюють в рамках постмодерністського історизму, Ч. Дженкс виділяє «напівісториків», які позначають в будівництві джерело («цитату»), але не вдаються до решти принципів постмодернізму. Також слід виділити такий напрямок постмодернізму, як неовернакуляр (відродження місцевих особливостей архітектури) - один із напрямів постмодернізму, для якого характерно звернення архітекторів до образів минулого певної місцевості або регіону. Даний напрямок є «компроміс» між традиційним і сучасним [8].

Серед вітчизняних До посмодерністичного спрямування можна віднести деякі періоди творчості Я. Віга, В. Ісака, В. Смірнова, О. Дольника, М. Левчука, В. Жежеріна, В. Штолько, Ю.Серьогіна, В. Шевченко,

Окремі об'єкти Давидова А. (Храм св Пророка Іллі УПЦ КП в м. Києві). Скорик Л. (Храм Святого Василя Великого УГКЦ в м. Києві). Важливим є те,

що стиль постмодернізм – не просто прямолінійне звернення та дублювання елементів історизму, а певне переосмислення та адаптація до сучасності.

Причиною посмодерністичної гри є те, що деякі теоретики архітектури звертаються за натхненням до стилів минувшини оскільки « історизм рятує з Відродження». Прихильники історизму в ХХ столітті наголошували своє невдоволення, ґрунтуючи абстрактні висновки на тому, що «класицизм» – це своєрідна основа сформованих суворих композиційних правил, перевірених століттями. Можна припустити, що брало вверх враження від того, що за Античної доби та доби Відродження суспільство досягало свого найвищого ступеня розвитку. На цьому більш за все наголошував Іконников А. В., пишучи: «історизм – це «не назва конкретного напрямку в практиці певного часу, а тенденція, що проходить крізь усі періоди розвитку архітектури, починаючи з Відродження. Історизм визначається зверненням до культури минулого для вирішення проблем сьогодення. Він використовує в своїй мові знаки, що свідчать про звернення до історичної пам'яті в системі, що належить актуальній культурі» [9].

По-третє, причиною використання історизму в зодчестві сьогодення є **нерозуміння тенденцій та можливостей сучасної архітектури**.

Найяскравішим прикладом такої неоднозначності є Воздвиженка на Подолі, що вважається одним з пам'ятників епохи «малинових піджаків» на початку 2000-х. Втома від радянських хрущовок породила псевдоностальгію по еkleктиці з позолоченими куполами і багатими фасадами з історичних елементів. Можливо це пояснюється тим, що на початку 2000-х в Європі на той час ще мало хто бував, порівнювати було ні з чим. Стиль псевдоісторизму надовго лишиться монополістом при будівництві чого небуть в центрі міста Київ. Нова архітектура, альтернатива пародії на класику, сприйматиметься в штики навіть з настанням безвізового режиму з ЄС і можливістю вільно подорожувати по Європі. Існує певного роду конфліктність, адже ці будинки на вулицях, наприклад, Дегтярій чи Кожум'яцькій поєднують в собі сучасні технології і матеріали, але в той же час – фасади виконані в різних стилях – романтизму і конструктивізму ХІХ століття [10].

Ще одним прикладом є ЖК «Покровський посад» архітектора І. Александровича в Києві на вул. Глибочицька. Стилобат житлового комплексу задекорований в класицистичному стилі Подолу ХІХ століття. Це вносить певну неясність, чому відбуваються такі процеси регресу в ХХІ столітті, адже це протирічить логіці розвитку сучасної архітектури.

І врешті-решт, **четвертою причиною** будівництва історичних бутафорій в нових матеріалах і будівельних технологіях є сформований історичний каркас старих міст. Постає питання як впроваджувати там нову архітектуру. Адже

будівництво інакших від історичної архітектури будівель може руйнувати ансамблі, до того ж відхід від вікових традицій складно сприймається суспільством і змушує до дотримання умов контексту. Варто звернути увагу на Краківську хартію (2000 р.), де виділяється особлива увага реноваціям в сучасному напрямі розвитку архітектури і в жодному випадку не копіювання під те, що було. «Реконструкції великих частин будинку "в його історичному стилі" треба уникати. Якщо для вживання споруди необхідно виконати більші просторові чи функціональні частини – вони повинні проектуватися в дусі сучасної архітектури» [12].

Існує такий метод реновації будівель як сигналація. Іноді, щоб відокремити відтворені частини від справжньої матеріальної структури, їх виділяють шляхом сигналацій – себто вставок, які умисно відрізняються за кольором або фактурою. Основна вимога до подібного – щоб додавання нових складових фасаду було композиційно коректним, при цьому не спотворюючи загальну композицію, тримаючи її змістовність. Такий досвід на нашу думку є позитивним, оскільки він є максимально правдивим, по відношенню, як до оточуючого середовища, так і для глядача – фрагменти та матеріали відповідають своєму, належному в часі втручання у будівлю.

Як приклад таких дій можна навести Музей Морецбург (Галле, Німеччина) У 15-го столітті це був замок в дусі готичної воєнної архітектури. «З 17-го століття частина замкового комплексу перебувала у стані руїни аж до 2008 року, поки не була проведена загальна реновація за проектом архітектурного бюро NietoSobejanoArquitectos.» [5]. Їх головна мета була в осучасненні та відновленні замку, зберігаючи рештки нашарувань віків, що лишились до сьогодні. Вони звернулись до методу сигналації і надбудували над автентичними стінами об'єм зі світло-прозорих конструкцій, що доповнив та модернізував будівлю, її функціональну значимість та фасад.

Варто акцентувати, що будівництво будівель в історичному середовищі напряму залежить від майстерності проектувальників. Хорошим прикладом в Києві є Saga City Space на вул. Сагайдачного. Всередині будівля має п'ять поверхів, яких з боку вулиці не видно за двоповерховим фасадом. Сам фасад вимощено з перфорованої цегляної кладки. У темний час доби завдяки світлу, яке прямуватиме на вулицю через скло і перфоровані стіни, будинок ставатиме напівпрозорим. «Як і у випадку Театру на Подолі, автори проекту намагалися не імітувати історичну архітектуру, а радше дотримуватися ритму навколишньої забудови» [15].

Існує і інший тип впровадження сучасних будівель в історичний просторовий каркас міст, який навпаки привертає на себе надмірну увагу. Музей і галерея сучасного мистецтва **Кунстхаус в м. Грац, Австрія**

архітекторів Пітера Кука та Коліна Фурньє був побудований в 2003. Будинок зведений в стилі блоб і різко контрастує з оточуючою забудовою. Основна конструкція будівлі виконана як залізобетону, зовнішня оболонка – з блакитних пластикових панелей. Обтічний біоморфний об'єкт з синього акрилового скла. Його оболонка була зібрана з 1066 скляних панелей. У скляній поверхні фасад Бікс-медіа інтегровано 930 кільцеподібних ламп денного освітлення. Це виглядає як протиріччя, серед затишних австрійських історичних будинків, але водночас і є знаковою туристичною візитівкою [4]. Це є прикладом чесного проектування та будівництва, враховуючого контекст сьогодення, а не імітацій та бутафорій. Для деяких архітекторів історичне середовище навпаки є гальмівним фактором в зведенні сучасної архітектури і вони знову і знову повертаються до стилізацій консервативного минулого.

Але, говорячи про реалії сьогодення ХХІ століття, з розвитком суспільства відмічені нові тенденції розвитку архітектури. Поява комп'ютерних технологій, технологічний прогрес, розширення бази будівельних матеріалів та орієнтація у зв'язку з екологічними проблемами на енергозбереження, сьогодні розширили архітектуру вже не стільки в стильових течіях як ускладнилися прийоми та тенденції вираження пластичної мови сучасної архітектури. Це виявлено в різноманітті навісних фасадів, будівель-оболонок, кінетичній, дигітальній архітектурі, медіафасадах, екологічній архітектурі з фасадами оснащеними озелененням чи елементами акумуляції та переробки електроенергії, будівель 3-D друку.

Якщо модерністи ХХ століття відстоювали постулат, що «форма має слідувати функції», то сьогоденні тенденції навісних зовнішніх огорожувальних конструкцій можуть окремо виконувати додаткові функції (екологічність, медійність, кінетичність), а не просто бути як навішена бутафорія елементів історичної архітектури. Гропіус в «Межі архітектури зазначав: «Досконала архітектура повинна бути втіленням самого життя, що має на увазі глибинне знання біологічних, соціальних, технічних і художніх проблем» [7]. В ХХІ столітті пластична мова архітектури розвинулась та ускладнилась в різноманітних напрямках і тому повернення до консерватизму наврядчи може бути істинно суттєвим.

Висновки. Отже, підводячи підсумки, можна сказати: сучасна архітектура була виражена у величезному різноманітті стилів: конструктивізм, функціоналізм, органічна архітектура, бруталізм, структуралізм, хай-тек, постмодернізм, регіоналізм, деконструктивізм, параметризм та інше.

Проте всі ці новаторства не заважали стилям минулого повертатися у вираження пластичної мови ХХ-ХХІ століття. В ході дослідження виділено такі причини такого явища:

- ідеологічні переконання держав, втручання політичних переконань в архітектуру;
- філософське інтелектуальне відношення до архітектури (на прикладі стилю постмодернізм);
- відсутність коректного розуміння сучасних законів формування архітектури;
- історичне середовище, що диктує свої закономірності дотримання контексту свого середовища.

Але, говорячи все ж про розвиток пластичної мови будівель, варто зважати на новітні тенденції архітектури, нові завдання та вимоги сьогодення, формування естетичного середовища, істинного вираження споруд сучасності, а не на декорування історизмом та формування бутафорій.

Список джерел:

1. 23.04.1932 – Політбюро ЦК ВКП(б) прийняло постанову «Про перебудову літературно-художніх організацій» [Електронний ресурс] // Музей "Територія Терору". – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.territoryterror.org.ua/uk/resources/calendar/details/?newsid=332>.
2. Herman A. (1997). «The Idea of Decline in Western History». стор. 110–113
3. Joedidio Ph. Sir Norman Foster. В. Tashchen Verlag GmbH Koln 1997.
4. Maneval V. Музей современного искусства Kunsthaus Graz [Електронний ресурс] / V. Maneval // BubbleMania. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.bubblemania.fr/ru/musee-dart-contemporain-2001-2003-kunsthau-graz-austrie/>
5. А як у інших? Іноземний досвід реновації історичних будівель [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.citylab.org.ua/26-a-yak-u-inshyh.html>
6. Гитлер Адольф. Main Kampf , Частина I, Глава X. — Харьков: Свитовид, 2003. — 704 с. — ISBN 966-7921-35-1
7. Границы архитектуры / Вальтер Гропиус ; Перевод А. С. Пинскер, В. Р. Аронова, В. Г. Калиша ; Составление, научная редакция и предисловие В. И. Тасалова. — Москва : Издательство «Искусство», 1971. — 287 с.
8. Дженкс, Ч. Язык архитектуры постмодернизма / Пер. с англ. В. Рябушина, М. В. Уварова; под ред. А. В. Рябушина, Л. Хайта – М.: Стройиздат, 1985 – 136 с.
9. Іконніков, А. В. Історизм в архітектурі / А.В. Іконніков. - М. : Стройиздат, 1997. - 559 с.
10. Кириченко Л. Прогулка по Воздвиженке и Дегтярной в Киеве [Електронний ресурс] / Л. Кириченко // Сегодня. – 2017. – Режим доступу до

ресурсу: <https://kiev.segodnya.ua/kiev/kwheretogo/progulka-po-vozdvizhenke-v-kieve-1059662.html>.

11. Маклакова, Т.Г. Архитектура двадцатого века.— Москва : АСВ, 2000. — 200 с.

12. Міжнародна хартія з охорони та реставрації архітектурно-містобудівної спадщини (Краківська хартія 2000 р.) Краків - Вавель, 26 жовтня 2000 року.

13. Олійник О. П. Теорії та концепції дизайну: навч. посібник / О. П. Олійник. — К.: НАУ, 2020. — 256 с.

14. Рябушин А. В. Творческие противоречия в новейшей архитектуре Запада / А. В. Рябушин, А. Н. Шукурова. — Москва: Стройиздат, 1985. — 278 с.

15. Стасюк І. На Сагайдачного відкрили фасад нової будівлі за проектом Drozdov & Partners [Електронний ресурс] / І. Стасюк // Хмарочос. — 2020. — Режим доступу до ресурсу: <https://hmarochos.kiev.ua/2020/07/27/nasagajdachnogo-vidkryly-fasad-novoyi-budivli-za-proyektom-drozdov-amp-partners-foto/>.

16. Чобан С. 30:70 Архитектура как баланс сил. Серия "Очерки визуальности" / С. Чобан, В. Седов. — Москва: Новое литературное обозрение, 2017. — 289 с.

17. Шипицына О.А., Лужецкая Е.М. Региональная специфика историзма в архитектуре: теоретические основы исследования [Электронный ресурс] / О.А. Шипицына, Е.М. Лужецкая // Архитектон: известия вузов. — 2019. — №3(67). — URL: http://archvuz.ru/2019_3/1

References:

1. 23.04.1932 – Politburo of the Central Committee of the VKP (b) adopted a resolution "On the restructuring of literary and artistic organizations. [23.04.1932 – Politbiuro TsK VKP(b) pryinialo postanovu «Pro perebudovu literaturno-khudozhnikh orhanizatsii] (2013) Retrieved 2021, Muzei "Terytoriiia Teroru". from <http://www.territoryterror.org.ua/uk/resources/calendar/details/?newsid=332>. (in Ukrainian)

2. Herman A. (1997). «The Idea of Decline in Western History». p. 110–113 (in United States)

3. Joedidio Ph. (1997). Sir Norman Foster. B. Tashchen Verlag GmbH Koln (in France)

4. Maneval V. (2018). Museum of Contemporary Art Kunsthaus Graz. [Muzei sovremennoho yskusstva Kunsthaus Graz]. BubbleMania. from: <http://www.bubblemania.fr/ru/musee-dart-contemporain-2001-2003-kunsthhaus-graz-autriche/>. (in Russian)

5. (2015) And how are u others? Foreign experience of renovation of historical buildings [A yak u inshykh? Inozemnyi dosvid renovatsii istorychnykh budivel]. from: <http://www.citylab.org.ua/26-a-yak-u-inshyh.html> (in Ukrainian)
6. Hytler Adolf. (2003). Main Kampf , Chastyna I, Hlava Kh. Kharkov: Svytovyd, 704 s. (in Ukrainian)
7. Valter Hropyus . (1971). Borders of architecture [Hranytsy arkhytektury] . Moskva : Yzdatelstvo «Yskusstvo», 287 s. (in Russian)
8. Dzhenks, Ch. (1985). Postmodern architecture language [Yazyk arkhytektury postmodernyzma] .M.: Stroiyzdat, 136 s. (in Russian)
9. Ikonnikov, A. V. (1997). Historism in architecture [Istoryzm v arkhitekturi] M.: Stroiyzdat, 559 s. (in Russian)
10. Kyrychenko L. (2017). Walk in Vozdvizhenka and Degtyar in Kiev.[Prohulka po Vozdvizhenke y Dehtiarnoi v Kyeve]. Sehodnia, from: <https://kiev.segodnya.ua/kiev/kwheretogo/progulka-po-vozdvizhenke-v-kieve-1059662.html>. (in Ukrainian)
11. Maklakova T. H. *Architektura dvadcatoho stolittja*. [The architecture of the twentieth century]. Moskva : Vydavnytvo Asociaciï budivel'nych vuziv, 2000. 221 p. (in Russian)
12. (2000). International Charter for Protection and Restoration of Architectural and Urban Birth Legacy (Krakow Charter 2000) [Mizhnarodna khartiia z okhorony ta restavratsii arkhitekturno-mistobudivnoi spadshchyny (Krakivska khartiia 2000 r.)] Krakiv - Vavel, 26 zhovtnia 2000 roku. (in Poland)
13. Oliinyk O. P. (2020). Theory and Design Concept: Teach. Manual. [Teorii ta kontseptsii dyzainu: navch. Posibnyk], K.: NAU, 256 s. (in Ukrainian)
14. Riabushyn A. V.(1985). Creative contradictions in the newest architecture of the West [Tvorcheskyye protyvorechiya v noveishei arkhytekture Zapada] Moskva: Stroiyzdat, 278 s. (in Russian)
15. Stasjuk I. (2020) Na Saghajdachnogho vidkryly fasad novoji budivli za projektom Drozdov & Partners [On the street Sagaidache opened the facade of a new building by Drzdov & Partners]. Khmarochos , from: <https://hmarochos.kiev.ua/2020/07/27/na-sagajdachnogo-vidkryly-fasad-novoyi-budivli-za-proyektom-drozdov-amp-partners-foto/>. (in Ukrainian)
16. Choban S. (2017). 30:70 Arkhytektura kak balans syl. Seryja "Ocherky vyzualjnosti"[30:70 Architecture as a balance of power. Series "Essays of Visuality"] Moskva: Novoe lyteraturnoe obozrenye, p. 289 (in Russian)
17. Shypytsyna O.A., Luzhetskaia E.M. (2019). Regional historicism in architecture: theoretical foundations of research. [Rehionalnaia spetsyfyka ystoryzma v arkhytekture: teoretycheskyye osnovy yssledovaniya]. Arkhytekon: yzvestyia vuzov. №3(67).– from: URL: http://archvuz.ru/2019_3/1 (in Russian)

Аннотація

Тютина Любовь Вениаминовна, аспірантка кафедри теорії історії архітектури і синтеза мистецтв. Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури.

Противоречия между современным и консервативным направлением архитектуры.

Современная архитектура, начавшаяся в XX веке развивалась в большом разнообразии стилевых направлений: модернизм, конструктивизм, регионализм, структурализм, функционализм, брутализм, постмодерн, хай-тек, деконструктивизм и прочее. Однако параллельно с этим волнообразно происходили процессы возвращения к пластическому языку архитектуры прошлого. Существует несколько причин таких явлений. Во-первых - идеологические убеждения, вмешательство политических сил в архитектуру. Государства с тоталитарным режимом в начале XX века (Германия, Италия, СССР) диктовали свои условия правильной жизни, отвергая авангард и модернистские течения. Во-вторых, существует определенное философское, интеллектуальное отношение к рефлексии с архитектурой прошлого. Происхождение такого явления идет от США, где модернизм от начала XX века до 60-х годов развивался, не переставая. Это привело к определенной эмоциональной усталости и скуке. Поэтому, как следствие, появился стиль постмодернизм, где элементы историзма переосмысливались и внедрялись в современную архитектуру. Третьей причиной возвращения вектора развития архитектуры назад в прошлое является непонимание тенденций и возможностей современной архитектуры. В Украине возводятся здания из железобетона, со свободным навесным фасадом, но пластический язык архитектуры выражен в эклектичном смешивании различных исторических стилей. Такое искривление сути современной архитектуры может объясняться неумением современных архитекторов двигаться в ногу со временем. Четвертую причину стремления к возвращению в стилистики историзма диктует именно историческая среда старых городов, которая, по мнению частично как общества, так и зодчих должна быть выдержана в своем контексте, даже если там появляются новостройки или проводятся реновации. Однако, концентрируясь все же на развитии современной архитектуры, следует учитывать новейшие тенденции архитектуры, задачи и требования настоящего времени, формирование эстетической среды, правдивого выражения сооружений современности, а не на декорировании историзмом и формировании бутафорий.

Ключевые слова: пластический язык архитектуры; модернизм; современная архитектура; реновация; навесной фасад; эклектика; историзм.

Annotation

Liubov Tiutina, P.G., Department of Theory, History of Architecture and Synthesis of Arts, National Academy of Fine Arts and Architecture.

Contradiction between modern and conservative direction of architecture.

The history of the development of architecture has shown that until the middle of the XIXth century, the expression of the plastic language of buildings was restrained by both the preferences of society and the material construction base. Industrial progress has reorganized the structural framework of buildings and the outer wall has ceased to accept the load of floors. In the XXth century it provided opportunities for an expanded stylistic diversity of architecture in the spirit of modernism. However, parallel to this, the processes of returning to the plastic language of architecture of the past took place wave-like. There are several reasons for this phenomenon.

Firstly, there are ideological beliefs and interference of political forces in architecture. States with a totalitarian regime in the XXth century (Germany, Italy, the USSR) dictated their own conditions for proper life, rejecting the avant-garde and modernist trends. Secondly, there is a certain philosophical, intellectual attitude to reflection with the architecture of the past. The origin of this phenomenon comes from the United States, where modernism from the beginning of the XXth century to the 60s had been developing without non-stop. All of this led to some emotional fatigue and boredom, and as a result, the style of postmodernism appeared, where elements of historicism were rethought and introduced into modern architecture. The third reason for returning the vector of architecture development back to the past is lack of understanding of the trends and opportunities of modern architecture. In Ukraine, buildings are being built from reinforced concrete, with a free curtain facade, but the plastic language of architecture is expressed in an eclectic mix of different historical styles. This distortion of the essence of modern architecture can be explained by the inability of modern architects to keep up with the time. The fourth reason for the desire to return to the style of historicism is dictated by the historical environment of old cities, which, according to both society and architects, should be maintained in its context even if new buildings appear there or renovations are carried out.

Keywords: plastic architectural language; modernism; Modern architecture; renovation; hinged facade; eclecticism; historicism.